

Мисюк Б.Н.

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

*Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач кафедри обліку, аналізу та аудиту
Башиїнська І.О.*

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

Автомобільний транспорт - це матеріальна основа виробничого процесу, в якому переміщення вантажів є одночасно і виробничим процесом, і продукцією.

Продукція автотранспорту вимірюється в тонно-кілометрах або пасажиро-кілометрах

Виробничі процеси автотранспортного і будь-якого іншого підприємства різко відрізняються один від одного. Автотранспорт не має справи з сировиною; предмет його праці - вантаж - надходить на транспорт ззовні в готовому вигляді, і ніяких нових продуктів при цьому не створюється. Але, як і будь-яка галузь матеріального виробництва, він створює нові вартості. Зміна споживчої вартості автотранспортного предмета праці викликається матеріальним зміною його положення в просторі. Нові вартості створюються в результаті додавання до первісної вартості автотранспортуючого предмета вартості його транспортування.

Витрати АТП на виконання перевезень вантажів і пасажирів, вантажно-розвантажувальних робіт, транспортно-експедиційних послуг, виражені в грошовій формі, являють собою собівартість перевезень, робіт, послуг. Собівартість є узагальнюючим показником, що відображає всі сторони виробничої діяльності автотранспортного підприємства (АТП), що характеризує ефективність використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів. Вона безпосередньо відбивається на рівні прибутку АТП: чим нижче собівартість, тим більший прибуток [1].

Всі види витрат, які потрібні АТП для виконання перевезень вантажів і пасажирів, відносяться на собівартість. Бухгалтерія АТП повинна так організувати облік собівартості автомобільних перевезень, щоб можна було своєчасно отримати звітні калькуляції, в яких відображаються всі відхилення від нормативних витрат на перевезення. Об'єктами обліку витрат на виробництво є матеріальні, трудові та фінансові ресурси, витрачені на здійснення транспортного процесу, робіт і послуг. Об'єктами калькулювання собівартості автомобільних перевезень, робіт і послуг є продукція, виготовлена в результаті здійснення виробничого процесу. Облік виробничої та господарської діяльності внутрішніх підрозділів АТП базується на оперативному-технічному, статистичному і бухгалтерському обліку. Підставою для обліку виконання фінансових завдань є первинна документація, що оформляється за автоколонам, бригадам і окремим автомобілям. Фактичні витрати підрозділів відносяться безпосередньо на їх рахунки і відображаються в аналітичному обліку витрат на перевезення так, щоб дані бухгалтерського обліку стали безпосередньою основою для оцінки роботи підрозділів.

Основними моментами організації як вантажних, так і пасажирських перевезень є: встановлення ділових (договірних) відносин між транспортними підприємствами і клієнтурою, складання плану перевезень і його виконання, організація лінії та облік роботи.

У будь-якому випадку наявність у підприємства свого або орендованого автотранспорту передбачає таку схему формування витрат:

- витрата нафтопродуктів;

- витрати на проведення поточного ремонту автотранспортних засобів;
- витрати на оплату праці та відрахування на соціальні потреби;
- амортизація основних засобів;
- інші витрати [2].

Облікова політика АТП встановлює такі способи ведення бухгалтерського обліку:

- визначення виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) Як один з варіантів виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) може визначатися по мірі відвантаження її покупцю і пред'явлення йому розрахункових документів;
- порядок нарахування амортизації по основних засобах і нематеріальних активів Первісна вартість основних засобів (з урахуванням витрат з доставки та встановлення), що належать підприємству, погашається шляхом нарахування амортизації за нормами, встановленими законодавством. Підприємство на підставі зведеної відомості амортизаційних відрахувань відображає в бухгалтерському обліку щомісяця нараховується амортизація за видами основних засобів.
- знос нематеріальних активів відноситься на собівартість послуг щомісяця за нормами, розрахованими виходячи з первісної вартості та строку їх корисного використання. За нематеріальних активів, за якими неможливо визначити термін корисного використання, норми зносу встановлюються у розрахунку - 10 років;
- оцінка виробничих запасів Визначення собівартості матеріальних ресурсів (за винятком нафтопродуктів), списуються у виробництво, здійснюється за обліковою вартістю (на підставі матеріальних звітів);
- плюс (мінус) відхилення від фактичної вартості надійшли матеріальних ресурсів Собівартість нафтопродуктів, що списуються у виробництво, визначається за розрахунком: залишок нафтопродуктів за фактичною вартістю на початок місяця плюс прихід їх за фактичною вартістю мінус залишок (згідно матеріальним звітам) на початок наступного місяця;
- витрати майбутніх періодів Витрати, вироблені в звітному періоді, але відносяться до наступних звітних періодів, відображаються у звітності як витрати майбутніх періодів, підлягають включенню до собівартості продукції (робіт, послуг) або списуються за рахунок інших джерел протягом терміну, до якого вони належать;
- резерви майбутніх витрат і платежів;
- угруповання і списання витрат на виробництво здійснюється відповідно до чинного плану рахунків [3].

Для обліку і контролю автотранспортним засобам, так само як і всім іншим основних засобів, повинен бути присвоєний унікальний інвентарний номер. Інвентарні номери обов'язково повинні зазначатися в усіх первинних документах, якими оформлено рух автотранспортних засобів на підприємстві, а також у реєстрах аналітичного обліку. Інвентарний номер, присвоєний об'єкту, зберігається за ним весь час, поки об'єкт знаходиться на даному підприємстві. Інвентарні номери вибулих з різних причин автотранспортних засобів – проданих, списаних внаслідок аварії або повного зносу – не можуть бути присвоєні іншим автотранспортним засобам, що надійшов на дане підприємство Інвентарний номер для цілей обліку та контролю за збереженням наноситься на об'єкт основних засобів і, зокрема, на автотранспортні засоби – в кабіні (кузові) акуратно прикріплюється металевий жетон з номером або номер наноситься фарбою або іншим способом. Інвентарним об'єктом транспортних засобів вважається окремих автомобіль, причіп, напівпричіп і т.д. з відносяться до нього пристосуваннями - запасне колесо, набір інструментів, автомагнітола, кондиціонер, надійшли разом з об'єктом.

Для підприємств, що застосовують орендований автотранспорт, за умови щоденного використання автомобіля для одних і тих же робіт в однакових умовах більш зручним може бути оформлення маршrutного листа.

Всі вказані особливості АТП та його обліку мають враховуватись при формуванні системи управлінського обліку та аналізу діяльності автотранспортного підприємства

Список літератури:

1. Бачурин А.А. Анализ производственно – хозяйственной деятельности автотранспортных организаций: Учебное пособие. – М.: Академия, 2004. – 320 с.
2. Пиліна М.А., Волощук Л.О. Дослідження особливостей обліку та аналізу доходів автотранспортних підприємств // Тези доповідей ювілейної 45-ої наукової конференції молодих дослідників ОНПУ-магістрантів «Сучасні інформаційні технології та телекомунікаційні мережі» – ОНПУ, 2010. Режим доступу: http://storage.library.opu.ua/online/conference/tez_45/6-9.pdf
3. Кирсанова В.В., Марчук К.В. Транспортные затраты: состав и резервы снижения // Матеріали Другої науково-практичної Інтернет-конференції «Проблеми ринку та розвитку регіонів України в 21 столітті» (Одеський національний політехнічний університет, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. 17-19 травня 2011). – Одеса: Вид-во «ВМВ», 2011. – С.53-57.

Носовець О.І., к.е.н., доц. Волощук Л.О.

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

Умови динамічного розвитку економічного середовища вимагають від господарюючих суб'єктів відступати від методологічних канонів обліку господарської діяльності через постійно присутню кризу неплатежів, що виникає через бажання покупців товарів, робіт, послуг максимально використовувати наявні в них позикові кошти до завершення терміну оплати заборгованості, що впливає на платоспроможність як позичальника, так і позикодавця. З цієї причини виникає необхідність перегляду обліку дебіторської заборгованості з метою покращення ефективності бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями, недопущення перетворення існуючої сумнівної заборгованості в безнадійну та вдосконалення відображення у фінансовій звітності пов'язаної з даним активом інформації.

Незважаючи на велику кількість праць з питань удосконалення обліку даного активу підприємств відсутні загальні методологічні підходи до обліку дебіторської заборгованості, залишаються відкритими питання її достовірного визнання та оцінки вартості, широкої класифікації, уніфікація і прописання яких на законодавчому рівні з охопленням всіх аспектів дозволить підвищити ефективність та усунути існуючі недоліки бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, покращити розрахунково-платіжну дисципліну за своєчасністю виконання зобов'язань в залежності від специфіки діяльності та організації роботи бухгалтерії на підприємствах.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національні стандарти бухгалтерського обліку не повинні суперечити міжнародним, але, не зважаючи на це, існують певні відмінності. У вітчизняній практиці дебіторську заборгованість ототожнюють із правом на повернення боргу, а в зарубіжній – з претензією на активи підприємства-покупця [4].

Під дебіторською заборгованістю розуміють виражені в грошовій формі зобов'язання окремих громадян, організацій та інших дебіторів перед даним підприємством. Дебіторська заборгованість виникає в результаті здійснення господарських операцій, зазвичай при реалізації товарів, продукції, робіт, послуг [2]. Господарська практика промислових підприємств свідчить, що на розрахунки з